

En el dia d'avui, Diumenge IV d'Advent, l'Església catòlica proposa a la nostra meditació el curt passatge de l'Evangelí segons sant Mateu en el qual s'explica com «Jesús, el Messies, vingué al món» (1,18). La brevetat del relat —només una mitja dotzena de versicles— contrasta amb la minuciositat amb què sant Lluç exposa, al llarg de dos capítols sencers, l'adveniment de Jesucrist i els primers esdeveniments de la seva vida terrenal. Al mateix temps, però, sant Mateu es distancia dels altres dos evangelistes —sant Marc i sant Joan—, que passen per alt els anys inicials de Jesús.

La narració de sant Mateu té la particularitat de pivotar entorn de les experiències de sant Josep: comença fent referència a les tribulacions que experimentà quan s'assabentà que la Verge Maria, la seva promesa, havia concebut un fill «abans de viure junts» (1,18-19); reporta a continuació el missatge que rebé en somnis d'un àngel (1,20-23); i acaba amb la seva decisió de complir escrupolosament «el que l'àngel del Senyor li havia manat» (1,24-25). A més a més, va precedit de la genealogia de Jesucrist, començant per Abraham i acabant en «Josep, l'espòs de Maria, de la qual nasqué Jesús, l'anomenat Messies» (1,16). Per tant, si féssim una lectura contínua, quan arribéssim al naixement del Fill de Déu, tindríem molta informació sobre els seus orígens familiars, però no sabríem pràcticament res de l'home que li feu de pare: només que era fill de Jacob i espòs de Maria i, sobretot, que «era un home bo» (1,19).

L'escriptor francès Ernest Hello ha afirmat que «la Sagrada Escriptura diu les coses breument. Quan vol confiar un nom a l'admiració dels segles, sol simplement dir que l'home que el duia era just i vivia en el temor de Déu» (*Physionomie des saints*). Aleshores, una vegada ens han assegurat que el Patriarca «era un home bo», les altres paraules que hi poguéssim afegir serien supèrflues. Sobretot perquè l'asseveració evangèlica va acompanyada del testimoniatge d'uns comportaments que demostren la seva veritat: les obres de sant Josep acrediten que realment «era un home bo».

De fet, no coneixem cap paraula pronunciada pel patriarca sant Josep. La Sagrada Escriptura només deixa constància de la seva actuació en moments crítics: el naixement de Jesús, com escoltem a l'Eucaristia d'avui; o la fugida a Egipte (Mt 2,13-23), com tindrem ocasió de meditar en la propera festa dels Sants Innocents. Així mateix, tant en un cas com en l'altre, les seves accions van precedides d'un missatge angèlic que li arriba en somnis. En aquest sentit, val la pena tornar una vegada més a la seqüència que traça l'Evangelí del dia d'avui: el Patriarca té un problema —la seva promesa està encinta d'un fill que no és seu— i està pensant com solucionar-lo; mentre duren les seves cavil·lacions, un àngel del Senyor se li dirigeix en somnis per a indicar-li el camí que ha de seguir; i ell, en despertar-se, obeeix les ordres rebudes del Cel encara que no es corresponguin amb la solució que havia pensat pel seu compte.

L'habilitat de sant Josep per a prendre les decisions correctes en hores de dificultat es basa en la seva capacitat d'estar en silenci. D'aquesta manera, el Patriarca deixa que Déu pugui tenir un lloc dins el seu cor i la saviesa divina il·lumini el seu pensament. Quan sap que la Verge Maria està embarassada, l'estratègia que dissenya per a la compromesa situació en la qual es troba consisteix en «desfer en secret l'acord matrimonial» (1,19). És a dir: una sortida discreta i silenciosa que eviti la difamació pública d'aquella dona que ell encara no sap que «totes les generacions diran benaurada» (Lc 1,48). Per tant, el silenci del sant Josep no és fruit de la ignorància o l'estultícia, sinó que és un do que al final li permet conèixer els plans de Déu: no farà falta que repudii la seva promesa perquè «és cert que ella ha concebut per obra de l'Esperit Sant» i que el seu fill, Jesús, «salvarà dels pecats el seu poble» (1,20-21).

S'atraquen dies de molta renou. Les festes de Nadal s'han paganitzat fins al punt de convertir-se a un vulgar aparador ple de lluminàries, cançons edulcorades i menjars forasters. En aquestes circumstàncies, estar en silenci ha esdevingut un autèntic acte d'heroisme. Les dificultats del temps present, però, no ens poden fer defallir, perquè imitar el silenci de sant Josep és l'única manera que tenim d'arribar a comprendre el misteri de l'Encarnació.